

Euskal Herriko Ahotsak  
ahotsak.com

*Jesus Ituarte Lamikiz-Basterretxea*

*Munitibar-  
Arbatzegi-  
Gerrikaitz,  
Bizkaia  
(1924-2021)*



Aurkibidea

## Biografia



Berreño auzoko Astorki baserrian jaio eta bizi izandakoa, bere ama bezala. Aita Aldaka auzoko probalari ezaguna izan zen. Gerra aurreko eta osteko Munitibarreko gorabeherak ondo gogoan ditu. Munitibarreko bonbardaketa eguna Gernika erre zuten bera izan zen eta Jesus Gernikan egon zen orduan, babesleku batean ezkutatuta salbatu zuen bere burua. 40 urtez herriko baserritarren sindikatuko diruzaina izan zen. Etxe ondoan Bermeoko itsasontzietarako ikatza egiten zuten. Herriko lehenengo motorretako bat berea izan zen. Ezkondu ostean, Gernika-Lumon supermerkatua zabaldu zuen emazteagaz batera. Bere emaztea, Totorika auzoko [Miren Karmele Artaetxebarria](#), ere aritu zen beragaz batera antzinako kontuez berbetan. Baserriko beharretan aritu izan da beti.

## Zintak

### MUN-013

- **Proiektua:** Munitibarko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2012-10-12
- **Iraupena:** 54 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

### MUN-014

- **Proiektua:** Munitibarko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2012-10-12
- **Iraupena:** 32 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

### MUN-015

- **Proiektua:** Munitibarko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2012-10-12

- **Iraupena:** 26 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Elexpuru, Juan Martin

## Pasarteak

### 1. Katagorria, animalia azkarra eta lapurra

- **Erref:** MUN-015/001
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:01:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

#### Gaia(k):

- Natura » Fauna » Basoko animaliak

#### Laburpena:

Katagorri ("ardillak") ugari ibiltzen da etxe inguruan. Lapurrak ei dira, intxaur guztiak eramaten dituzte. Gozua omen da jateko, baina eurek ez dute sekula jan. Antzina ez ei zen katagorririk.

### 2. Ogigaztaie (satandera)

- **Erref:** MUN-015/002
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:01:45. **Bukatu:** 00:02:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

#### Gaia(k):

- Natura » Fauna » Basoko animaliak

#### Laburpena:

Ogigaztaie (satandera) oso gaiztoa da. Bi klase ei daude. Pozoitsua da. Ihes egiten dio gizakiari. Arratoiak harrapatzen dituzte.

### 3. Erroiak (beleak) eta beste lapur batzuk

- **Erref:** MUN-015/004
- **Iraupena:** 0:00:58. **Hasi:** 00:03:20. **Bukatu:** 00:04:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

#### Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Natura » Fauna » Hegaztiak

#### Laburpena:

Erroiak (beleak) dira hemengo lapurrak. Landetxean ezkaratzeko (sukalde) leihotik eramaten dituzte intxaurrak. Baina hanka biko lapurrak (gizakiak) ere badaude, sagarrak, piperrak eta abar osten dituztenak.

### 4. Perretxikoak, sagarrak, madariak... hartu eta eroan

- **Erref:** MUN-015/006
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:05:30. **Bukatu:** 00:06:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

**Laburpena:**

Txanpinoi asko egon zen duela bi urte. Kargu hartu zion Mirenek bere lursailean batzen ari zen gizon bati. Madariak eta sagarrak osten ere harrapatu izan dute jendea.

**5. Eskekoak**

- **Erref:** MUN-015/007
- **Iraupena:** 0:00:47. **Hasi:** 00:06:46. **Bukatu:** 00:07:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana

**Laburpena:**

Lehen eskeko asko ibiltzen zen. "Don Felipe" izenekoari beldur handia zioten. Gero "hungrianak" ibiltzen ziren; Errumaniakoak izango ei ziren. Haiek ere okerrak ziren.

**6. "Motxailak", bertako ijitoak**

- **Erref:** MUN-015/008
- **Iraupena:** 0:02:55. **Hasi:** 00:07:33. **Bukatu:** 00:10:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana
- Euskara » Euskararen egoera

**Laburpena:**

Ijitoak zaldi-gurdietan ibiltzen ziren. Asko osten zuten. Behin oiloa harrapatu zieten. Orain ijitoak txatarrero bihurtu dira. Formalak ei dira. "Motxailak" deitzen zaie bertako ijitoei, ijito euskaldunei. Auto zaharra ere motxaila batek erosi zion. "Jittanuak" kanpotik etorritakoak dira.

**7. Hemengo behi arraza berezia ijitoek gorde dute**

- **Erref:** MUN-015/009
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:10:28. **Bukatu:** 00:11:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana

**Laburpena:**

Bertako ijito ezagun batzuk urtero eramaten zituzten behiak Gasteizko feriara. Antzinako behi arraza berezia eurei eskerrak gorde da. Jatorrak ei dira.

## 8. Karobiak

- **Erref:** MUN-015/011
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:12:23. **Bukatu:** 00:13:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Karobiak eta elurzuloak

### Laburpena:

Karea egiten zen. Etxetik hurbil dago karobi-zuloa. Etxeko hondakinak karobian erretzen zituzten lehenago. Kareharriz egiten zen karea. Sororako erabiltzen zen. Ona da lurrarentzat.

## 9. Aranak hazten ziren karobi inguruan

- **Erref:** MUN-015/014
- **Iraupena:** 0:00:38. **Hasi:** 00:16:12. **Bukatu:** 00:16:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendiko bilketak

### Laburpena:

Karobiaren bueltan aranak egoten ziren. Gustura jaten zituzten. Patxarana egiteko erabiltzen dira.

## 10. Freskerak, orduko hozgailuak

- **Erref:** MUN-015/016
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:17:09. **Bukatu:** 00:19:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Antxoa

### Laburpena:

Hozgailurik ez zen orduan, baina bai "freskerak" aberatsen etxeetan. Legatzak pare bat egun irauten zuen. Antxoak eta palometak (papardoak) jaten ei ziren gehienbat baserrietan. Oiz mendian baziren neberak (elurzuloak).

## 11. Peru eta Marixe ipuinen protagonista

- **Erref:** MUN-015/018
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:19:12. **Bukatu:** 00:20:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

**Laburpena:**

Txikitan ipuin asko entzundakoa da Miren artoa zuritzen zuten bitartean. Ahaztuta ditu. Peru eta Marixe izaten ziren protagonistak.

**12. Abendu-kantak eta Urteberri eta Erregenetakoak**

- **Erref:** MUN-015/020
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:21:45. **Bukatu:** 00:22:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak

**Laburpena:**

<p>"Abendu katetan" ibilitakoa da Jesus. Ilara biko soinua jotzen zuen. Gari-joteetan-eta jotzen zuen. Abendu kantaren hasiera.</p>

**Ahotsak.eus**-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.  
*2026-04-01*

**CC-by-sa | Ahotsak.eus**  
Badihardugu Euskara Elkartea  
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar  
943121775 - ahotsak@ahotsak.com